

سؤالات آزمون هماهنگ استانی درس: فارسی 1		ساعت شروع: 8 صبح		تاریخ امتحان: 1403/10/06		مدت آزمون: 100 دقیقه				
نام و نام خانوادگی:				رشته: کلیه رشته‌ها		پایه: دهم دوره دوم متوسطه		تعداد صفحات: 4 صفحه		
آزمون هماهنگ استانی دانش آموزان روزانه دوره دوم متوسطه استان قم در نوبت دی ماه سال 1403				اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا (متوسطه) https://qomgt.ir						
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)							نمره	
قلمرو زبانی (7 نمره)										
1		با توجه به معنی، املاي کدام واژه درست است؟ (الف) عمارت: آبادانی (ب) مستغنی: نیازمند (ج) عامل: کارگر (د) آخره: در آخر							0/25	
2		در گزینه‌های زیر، کدام واژه‌ها با یکدیگر مترادف معنایی دارند؟ (الف) هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ‌تر بست. دست آخر با حقارت زندگی‌ها مان اخُت شد. (ب) ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران گویی چه رسد خذلان							0/25	
3		معنای واژه «فضل» در کدام گزینه متفاوت است؟ (الف) مردی اهل بود و فضل داشت. (ب) او را تصوّر شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت. (ج) الهی فضل خود را یار ما کن. (د) با مردی پارسی که هم از اهل فضل بود آشنایی افتاده بود.							0/25	
4		با توجه به متن زیر، معادل معنایی کدام یک از موارد زیر در متن مشاهده نمی‌شود؟ دست معلم از وقب حیوان روان شد؛ فرود آمد. فک زیرین را پیمود؛ از پستی پشت گذشت؛ گرده را برآورد. از یال و غارب په زیر آمد؛ پس به جای گردن باز آمد. (الف) فرو رفتگی اندام اسب (ب) بالای کمر اسب (ج) میان دو کتف (د) چنبره گردن اسب							0/25	
5		در کدام گزینه همه واژگان دارای اهمیت املايي هستند؟ (الف) متواضع - مسلخ - رمضان (ب) بدعت - فاضل - درمک (ج) عذاب - شرم - وزیر (د) شوخ - قیم - عاجزی							0/25	
6		املاي درست واژه را انتخاب کنید. (الف) بدان کوش که به هر حال و (محالی/مهالی) از حال و نهاد خویش بنگردی. (ب) مردنی چنان (غبطه/قبطه) بزرگ زندگانی شد. (ج) گشت یکی چشمه ز سنگی جدا (غلغله زن / غلقله زن) چهره نما تیزپا (د) در مقابله (لعیمی / لئیمی) کریمی کرد.							1	
7		در متن زیر یک نادرستی املايي وجود دارد، آن واژه را به همراه جمله‌ای که در آن به کار گرفته شده است به صورت صحیح در پاسخنامه بنویسید. سه ماه بود که موی سر، باز نکرده بودیم و می‌خواستیم که در گرمابه روم، رقعهای نوشتن و عذری خواستیم. چون بخاستیم رفت، ما را گسیل کرد؛ گرمابه‌بان و هرکه آنجا بودند، همه بر پای خاستند و بایستادند.							0/25	
8		در ترکیب‌های زیر یک نادرستی املايي وجود دارد آن را اصلاح کنید. اهل و عیال - جست‌وجوی تسلایی - بدایت و نهایت - حدص و تخمین - مخمصه و گرفتاری							0/25	
9		یکی از واژگان عبارت زیر، دو صورت املايي دارد آن را بیابید و صورت دیگر املايي‌اش را بنویسید. زندگی مرقّه‌ی نداشتند. پیرمرد شندرغازی از وزارت فرهنگ می‌گرفت که صرف و خرج خانه‌اش می‌شد. رسیدگی به کار منزل اصلاً به عهده‌ی عالی‌ه خانم بود که برای بانک ملی کار می‌کرد و حقوقی می‌گرفت.							0/25	
10		با توجه به نوع «را»، کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟ (الف) مرا حدیثی از اسب پردازی معلم بر یاد است (ب) معلم را عادت بود (ج) همه کس را به سزا، حق شناس باش (د) همانا او را تصور شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیاد							0/25	

0/25	11	در کدام گزینه هیچ یک از واژه‌ها «هم‌آوا» ندارند. (الف) آب، حیات تن‌ها بود و در قرآن حیات دل‌ها بود. (ج) زینهار تا سر حقه باز نکنی. هر چند صبر کرد نتوانست. (د) بار اول که پیرمرد را دیدم در کنگره نویسندگانی بود که خانه فرهنگ شوروی در تهران علم کرده بود.								
0/25	12	کدام یک از واژگان عبارت زیر در طول زمان دچار تحول معنایی شده است. چون از در، دررفتیم، گرمابه‌بان و هر که آنجا بودند، همه بایستادند.								
0/5	13	قسمت‌های حذف شده و نوع حذف را در جملات زیر بنویسید. پادشاه عالم، خبر که داد در این قصه، از حسن سیرت او داد نه از حسن صورت او داد.								
0/25	14	در کدام گزینه هر دو نوع «واو عطف» و «واو ربط» دیده می‌شود؟ (الف) یوسف صدیق، وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود و زلیخا در عشق او بی قرار بود. (ب) بدان کوش که از حال و نهاد خویش بنگردی و هر شادی که بازگشت آن به غم است آن را شادی مشمر. (ج) مردی اهل و ادیب و فاضل و نیکو منظر و متواضع دیدم.								
1	15	نقش دستوری کلمات مشخص شده، به ترتیب کدام است؟ - آب اجل که هست <u>گلوگیر</u> خاص و عام - ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع - زهی، <u>گویا</u> ز تو کام و زبانه - تنهاتر از شجاعت / در گوشه روشن <u>وجدان</u> تاریخ ایستاده‌ای (الف) مسند، مضاف الیه، مسند، مضاف الیه (ب) مضاف الیه، نهاد، صفت، قید (ج) نهاد، مضاف الیه، متمم، صفت (د) مسند، مضاف الیه، صفت، قید								
0/25	16	بیت زیر چند جمله است (فقط عدد را بنویسید) نمی‌دانم، نمی‌دانم، الهی تو دانی و تو دانی، آن چه خواهی								
0/5	17	نقش دستوری ضمیرهای پیوسته در ستون «الف» را از ستون «ب» پیدا کنید. (یک مورد از ستون «ب» اضافه است)								
<table><tr><td>ستون (الف)</td><td>ستون (ب)</td></tr><tr><td>(الف) غبار راهگذار کجاست تا حافظ / به یادگار نسیم صبا نگه دارد</td><td>1. متمم</td></tr><tr><td>(ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد</td><td>2. مفعول</td></tr><tr><td></td><td>3. مضاف الیه</td></tr></table>			ستون (الف)	ستون (ب)	(الف) غبار راهگذار کجاست تا حافظ / به یادگار نسیم صبا نگه دارد	1. متمم	(ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد	2. مفعول		3. مضاف الیه
ستون (الف)	ستون (ب)									
(الف) غبار راهگذار کجاست تا حافظ / به یادگار نسیم صبا نگه دارد	1. متمم									
(ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد	2. مفعول									
	3. مضاف الیه									
0/25	18	با توجه به بیت زیر یک گروه اسمی مطابق با الگوی <u>صفت + هسته + مضاف الیه</u> بنویسید وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد								
0/25	19	کدام واژه دو تلفظی نیست. (الف) جاودان (ب) پادزهر (ج) آسمان (د) پادشاه								
0/25	20	در کدام گزینه اجزای جمله مرتب است؟ (الف) زهی گویا ز تو کام و زبانه (ج) گاه چو تیری که رود برهدف (ب) باغ ز من صاحب پیرایه شد (د) کیست کند با چو منی همسری؟								
قلمرو ادبی (5 نمره)										
0/25	21	آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟ (الف) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری (ب) وین بوم محنت از پی تا کند خراب که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد (مجاز) بر دولت آشیان شما نیز بگذرد (استعاره)								

0/75	22	هر یک از بخش‌هایی که مشخص شده، سبب ایجاد چه آرایه‌ای شده است. (الف) قطره باران که در افتد به خاک / زو بدمد بس <u>گهر تابناک</u> (ب) <u>شیرین‌ترین لبخند</u> بر لبان اراده توست. (ج) ز دست بنده چه خیزد <u>خدا نگه دارد</u>
0/25	23	در کدام گزینه سجع به کار رفته است؟ (الف) هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید. (ب) از بهر آنکه در مقابله جفا، وفا کرد. (ج) تدبیر برادران، بر خلاف تقدیر رحمان آمد، (د) زیرا که میان دو ضد جمع بود: هم محنت بود هم شادی.
0/25	24	واژگان قافیه در بیت زیر چه آرایه‌ای دارند؟ گاه به دهان بر زده کف چون صدف گاه چو تیری که رود بر هدف
0/5	25	با توجه به بیت زیر کدام گزینه صحیح است؟ آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام (الف) تشبیه — تضاد — مجاز — تلمیح (ب) کنایه — استعاره — مجاز — تناسب (ج) تشبیه — مجاز — تلمیح — استعاره (د) تضاد — تناسب — کنایه — حسن تعلیل
0/25	26	کدام نوع ترکیب متفاوت است ؟ (الف) چوپان گرگ طبع (ب) بوم محنت (ج) تیر جور (د) دست دعا
0/25	27	در بیت «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد» «سختی کمان» کنایه از چیست؟
0/5	28	واژه «کمال» و «جمال» با چه شرطی علاوه بر آرایه جناس، می‌توانند سجع باشند.
0/25	29	«آی آدم‌ها» عنوان شعری است که سروده است.
0/25	30	بر اساس نام شاعران و نویسندگان زیر نام کدام اثر نادرست ثبت شده است؟ (الف) عطار نیشابوری: الهی نامه (ب) سهراب سپهری: اتاق آبی (ج) جلال آل احمد: ارزیابی شتاب زده (د) خواجه نصیرالدین توسی: سیاست‌نامه
0/5	31	با توجه به عبارت‌های زیر «درست» و «نادرست» را مشخص کنید. (الف) ادبیات عرفانی در حوزه ادبیات تعلیمی قرار می‌گیرد. (ب) شعر سپید آهنگ ندارد اما وزن عروضی دارد و جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست. درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐
0/25 0/5 0/25	32	بیت‌های زیر را کامل کنید. (الف) تا خار غم عشقت آویخته در دامن کوتاه نظر باشد (سهل است بیابان‌ها / رفتن به گلستان‌ها) (ب) دل اگر خداشناسی به خدا قسم خدا را (ج) ز نوای مرغ یاحق بشنو که در دل شب چه خوش است شهریارا
قلمرو فکری (8 نمره)		
0/25	33	بیت «چون بگشایم ز سر موشکن / ماه ببیند رخ خود را به من» چه مفهومی را بیان می‌کند؟
0/25	34	منظور از «خندان» در مصراع «گل از شوق تو خندان در بهار است» چیست؟
0/5	35	عبارت «نومیدی را در امید، بسته دان» یادآور کدام ضرب المثل است؟
0/25	36	منظور از «خون تو شرف را سرخگون کرده است» چیست؟

گزینه مناسب ستون «الف» را از ستون «ب» انتخاب کنید. (یک مورد از ستون «ب» اضافه است)														
1	<table><tr><th>ستون «الف»</th><th>ستون «ب»</th></tr><tr><td>الف) هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد/ خدای در همه حال از بلا نگه دارد</td><td>(1) شرف المكان بالمکین</td></tr><tr><td>ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد</td><td>(2) مکرو و مکر الله والله خیر الماکرین</td></tr><tr><td>ج) تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد.</td><td>(3) کل نفس ذائقه الموت</td></tr><tr><td>د) گودالی چنین رفیع ندیده بودم.</td><td>(4) و من یتوکل علی الله فهو حسبه</td></tr><tr><td></td><td>(5) الدهریومان، یوم لک و یوم علیک</td></tr></table>	ستون «الف»	ستون «ب»	الف) هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد/ خدای در همه حال از بلا نگه دارد	(1) شرف المكان بالمکین	ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد	(2) مکرو و مکر الله والله خیر الماکرین	ج) تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد.	(3) کل نفس ذائقه الموت	د) گودالی چنین رفیع ندیده بودم.	(4) و من یتوکل علی الله فهو حسبه		(5) الدهریومان، یوم لک و یوم علیک	37
	ستون «الف»	ستون «ب»												
	الف) هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد/ خدای در همه حال از بلا نگه دارد	(1) شرف المكان بالمکین												
	ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تأثیر اختران شما نیز بگذرد	(2) مکرو و مکر الله والله خیر الماکرین												
	ج) تدبیر برادران بر خلاف تقدیر رحمان آمد.	(3) کل نفس ذائقه الموت												
	د) گودالی چنین رفیع ندیده بودم.	(4) و من یتوکل علی الله فهو حسبه												
	(5) الدهریومان، یوم لک و یوم علیک													
0/25	مفهوم عبارت زیر را بنویسید. از روی نیکوش حبس و چاه آمد و از خوی نیکوش تخت و گاه آمد.	38												
0/5	در جمله «معلم مرغان را گویا می کشید» کدام واژه را می توان دو گونه معنا کرد؟ هر دو معنای آن را بنویسید.	39												
0/25	با توجه به مفهوم کنایه های زیر کدام گزینه با دیگر گزینه ها تفاوت معنایی دارد. الف) معلم در آن دستی نازک داشت ب) راه دست معلم نبود ج) در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود د) در نقاشی حرفی برای گفتن نداشت	40												
0/25	با توجه به عبارت «آن که حزم زیادت داشت و بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود، سبک روی به کار آورد و از آن جانب که آب در می آمد، بر قور بیرون رفت.» چه ویژگی برای نهاد جمله می توان قائل شد؟	41												
0/25	با توجه به بیت «بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد» منظور از «باد» چیست؟	42												
0/25	با توجه به بیت «گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ، تسبیح گوی و من خاموش» چه چیزی شرط آدم بودن دانسته شده است؟	43												
	بیت ها و عبارت های زیر را به نثر روان بازنویسی کنید. الف) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد (0/5) ب) چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد (0/5) ج) راست به مانند یکی زلزله داده تنش بر تن ساحل یله (0/5) د) غبار راه گذارت کجاست تا حافظ به یادگار نسیم صبا نگه دارد (0/5) ه) اندوه و شادی در این قصه بسیار بود، و خبر دهنده از او ملک جبار بود. (0/5) و) پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولع مباش تا عیب نیز بتوانی دید. (0/5) ز) این مرد پارسی دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند. (0/5) ح) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود (0/5)	44												
20	جمع نمره پیروز باشید													

راهنمای تصحیح آزمون هماهنگ استانی درس: فارسی 1		ساعت شروع: 8 صبح	تاریخ امتحان: 1403/10/06	مدت آزمون: 100 دقیقه
نام و نام خانوادگی:		رشته: کلیه رشته‌ها	پایه: دهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: 3 صفحه
آزمون هماهنگ استانی دانش آموزان روزانه دوره دوم متوسطه استان قم در نوبت دی ماه سال 1403		اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا (متوسطه) https://qomgt.ir		
ردیف	همکاران ارجمند به موارد مشابه نمره تعلق گیرد			
نمره				
قلمرو زبانی (7 نمره)				
1	الف) عمارت: آبادانی (ص 36)			
2	حقارت و خذلان (ص 72 و ص 43)			
3	گزینه (ج) یا الهی فضل خود را یار ما کن. (ص 10)			
4	گزینه (د) یا چنبره گردن اسب (ص 67)			
5	الف			
6	الف) محالی (ص 18) ب) غبطه (ص 32) ج) غلغله زن (ص 13) د) لئیمی (ص 54)			
7	چون بخواستیم رفت. (ص 62)			
8	حدس و تخمین (ص 156)			
9	شندرغاز - صورت دیگر املایی چندرغاز (ص 157)			
10	د) همانا او را تصور شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیاد. (ص 61)			
11	گزینه (ج) یا زینهار تا سر حقه باز نکنی. هر چند صبر کرد نتوانست.			
12	دردرفتیم. (ص 62)			
13	(خبر) حذف به قرینه لفظی (ص 54)			
14	گزینه (ب) یا بدان کوش که از حال و نهاد خویش بنگردی و هر شادی که بازگشت آن به غم است آن را شادی مشمر. (ص 18)			
15	گزینه (الف) یا مسند (0/25)، مضاف الیه (0/25)، مسند (0/25)، مضاف الیه (0/25)			
16	شش (ص 10)			
17	الف) مضاف الیه یا گزینه (3) (ص 49) ب) مفعول یا گزینه (2) (ص 49)			
18	وین بوم محنت			
19	گزینه (ب) یا پادزهر			

0/25	گزینه (ب) یا باغ ز من صاحب پیرایه شد (ص 14)	20
قلمرو ادبی (5 نمره)		
0/25	گزینه (ب) یا (استعاره) (ص 41)	21
0/75	الف) استعاره (ص 14) ب) حس آمیزی (ص 33) ج) ایهام (ص 49)	22
0/25	گزینه (د) یا زیرا که میان دو ضد جمع بود: هم محنت بود هم شادی. (ص 54)	23
0/25	جناس (ص 13)	24
0/5	گزینه (الف) یا تشبیه — تضاد — مجاز — تلمیح (ص 41)	25
0/25	گزینه (د) یا دست دعا	26
0/25	کنایه از ظلم و بیداد ظالمان (ص 42)	27
0/5	در پایان دو جمله بیایند. (ص 55)	28
0/25	نیما یوشیج (ص 70)	29
0/25	گزینه (د) (ص 36)	30
0/5	الف) نادرست (ص 48) ب) نادرست (ص 34)	31
0/25 0/5 0/25	الف) رفتن به گلستان‌ها (ص 57) ب) همه در رخ علی بین به علی شناختم من (ص 44) ج) غم دل به دوست گفتن (ص 45)	32
قلمرو فکری (8 نمره)		
0/25	انعکاس تصویر ماه در آب زلال و آرام چشمه (ص 14)	33
0/25	شکفتن (ص 10)	34
0/5	در ناامیدی بسی امید است پایان شب سیه سپید است	35
0/25	شهادت تو به شرف، آبرو و اعتبار بخشیده است. (ص 31)	36
1	الف) گزینه 4 (و من یتوکل علی الله فهو حسبه) (ص 49) ب) گزینه 5 (الدهر یومان، یوم لک و یوم علیک) (ص 41) ج) گزینه 2 (مکرو و مکر الله والله خیر الماکرین) (ص 54) د) گزینه 1 (شرف المكان بالمکین) (ص 31)	37
0/25	ظاهر او سبب گرفتاری اش شد اما باطن سبب شد به مقام والایی برسد (ص 54)	38
0/5	گویا. 1. واضح؛ 2. آواز خوان) (ص 66)	39
0/25	گزینه (الف) یا معلم در آن دستی نازک داشت (ص 66)	40
0/25	محتاط بودن یا با تجربه بودن یا سریع و چالاک بودن (17)	41
0/25	مرگ (ص 41)	42

0/25	تسبیح خدا را گفتن یا خدا را عبادت کردن (یا هر مفهوم مشابه دیگر) (ص 65)	43
	برای پاسخ به سوال آخر نظر همکاران ارجمند صائب است. الف) ص 41 (0/5) ب) ص 33 (0/5) ج) ص 14 (0/5) د) ص 49 (0/5) ه) ص 54 (0/5) و) ص 18 (0/5) ز) ص 61 (0/5) ح) ص 66 (0/5)	44
20	پیروز باشید جمع نمره	